

Államháztartásról. Költségvetési szervek alapítása. Gazdálkodási jogkörök. A személyi állomány juttatásai. Kártérítési eljárás szabályai.

Államháztartásról. Költségvetési szervek alapítása. Gazdálkodási jogkörök. I.

Mit jelent az államháztartás fogalma?

Az állam gazdálkodási rendszerét (vagyis azt a tevékenységet, amely során az állam bevételeit beszedi, és összegyűjti az állami költségvetésbe, hogy azt felhasználja majd kiadásai teljesítésére) államháztartásnak nevezzük.

Az államháztartás alrendszerei

Az államháztartás központi és önkormányzati alrendszerből áll.

Az államháztartás **központi alrendszerébe** tartozik

- a) az állam,
- b) a központi költségvetési szerv,
- c) a törvény által az államháztartás központi alrendszerébe sorolt köztestület, (pl: MTA közfeladat ellátására) és
- d) a tv. hatálya alá tartozó köztestület által irányított köztestületi költségvetési szerv. (pl.: MTA Energiatudományi Kutatóközpont, Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont, Nyelvtudományi Kutatóközpont)

Az államháztartás **önkormányzati alrendszerébe** tartozik

- a) a helyi önkormányzat,
- b) a helyi nemzetiségi önkormányzat és az országos nemzetiségi önkormányzat (a továbbiakban együtt: nemzetiségi önkormányzat),
- c) a társulás,
- d) a térségi fejlesztési tanács, és
- e) a fenti pontokban foglaltak által irányított helyi önkormányzati, helyi nemzetiségi önkormányzati, országos nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv.

Milyen feladatai vannak az államháztartásnak?

Az államháztartás fő feladatai: az erőforrások begyűjtése, elosztása, a gazdasági egyensúly megőrzése, önfenntartás, és e feladatok ellátásához szükséges jogi keret kialakítása.

Az államháztartás feladatai

- **allokáció:** az állam a szükséges erőforrások megszerzésével és felhasználásával biztosítja a közösségi feladatok ellátását
- **elosztás:** korrigálja a vagyoni értékű jogok örökléséből és a piaci működésből származó jövedelmi és vagyoni aránytalanságokat
- **az egyensúly megőrzése:** elősegíti a gazdasági növekedés feltételeinek a megteremtését a megfelelő szintű foglalkoztatás, csoportérdekek összehangolása
- **jogi keretek kialakítása**
- **önfenntartás**

Az államháztartás működésének feltételei

Az államháztartás működéséhez meg kell teremteni a feltételeket:

- a megfelelő pénzügyi egyensúlyra
- a kijelölt állami feladatvállalás teljesítésére
- a közpénzekkel való hatékony gazdálkodásra
- a közpénzekkel való gazdálkodás ellenőrizhetőségére

Az államháztartás funkciói

Az államháztartás magában foglalja azokat a közfeladatokat, amelyeket az állam a közhatalom birtokosaként, helyzetéből, kötelezettségeiből adódóan, a köz érdekében, közfunkcióként lát el.

Az államháztartás három alapvető funkcióval (funkciócsoporttal) rendelkezik:

- **tradicionális funkció,**
- **szociális funkció, valamint**
- **gazdaságpolitikai funkció.**

A tradicionális (hagyományos) funkció:

- a **jogalkotás** feladatai (a társadalmi élet jogi kereteinek biztosítása, parlamenti jogalkotás, kormány szintű jogalkotás, helyi jogalkotás),
- a **jogalkalmazás** feladatai (a bíróságok, illetőleg a közigazgatási szervek által végzett jogalkalmazás),
- az **állami szuverenitás biztosítása** (honvédelem, államhatár védelme, határőrizeti rendszer működtetése stb.), valamint
- a **belső rend védelme** és a közbiztonság fenntartása (nemzetbiztonsági feladatok ellátása, bűnözés elleni tevékenység, rendészeti tevékenységek stb.).

A szociális (jóléti) funkció:

- az állami-önkormányzati **szociális ellátó rendszer** működtetése (szociális otthonok, pénzbeli segélyezési formák, természetbeni juttatások, hajléktalanokról való gondoskodás stb.),
- az állami-önkormányzati **egészségügyi ellátó rendszer** működtetése (egészségügyi alapellátás, járó-, illetve fekvőbeteg szakellátás, speciális egészségügyi szolgáltatások, stb.),
- az állami **nyugdíjrendszer és egészségbiztosítási rendszer** fenntartása (közös kockázatvállaláson és a szolidaritás elvén nyugvó kötelező társadalombiztosítás működtetésével),
- az állami-önkormányzati **oktatási rendszer** működtetése (óvodai ellátás, alapfokú és középfokú közoktatás, felsőoktatás stb.),
- az állami **gyermek- és ifjúságvédelem** intézményrendszerének fenntartása (nevelési segélyek, gyámhatósági eszközök, ifjúságpolitika stb.), illetőleg
- a **munkanélküliség kezelése** (segélyezés, passzív és aktív foglalkoztatáspolitikák stb.).

A szociális funkció fontos jellemzője, hogy egyes feladatcsoportokban az állami szerepvállalással párhuzamosan jelen van a magánszféra is, szép számmal működnek például magántulajdonban levő oktatási intézmények, egészségügyi intézmények.

A **gazdasági-gazdaságpolitikai funkció**, melynek lényege, hogy mivel az állam a legnagyobb jövedelemtulajdonos, alkalmas és képes a gazdaság egészének befolyásolására. Gazdaságpolitikai funkcióját az állam számos eszköz segítségével gyakorolhatja, így például központi kínálat vagy kereslet támasztásával, adók, alapok, támogatások meghatározásával, amelyekkel a gazdasági stabilizációt, a növekedést, a foglalkoztatás-ösztönzést vagy az országon belüli területi gazdasági egyenlőtlenségek csökkentését segíti elő.

A feladatok ellátásában és finanszírozásában az államháztartás alrendszerei között munkamegosztás működik. Ennek megfelelően az egyes alrendszerekben más és más feladatok, intézményrendszerek, finanszírozási források és technikák jelennek meg.

A költségvetési szerv fogalmi ismérvei

Az államháztartás részét képező, az Áht. szerint nyilvántartásba vett jogi személy, amely

- jogszabályban meghatározott és az alapító okiratban rögzített állami, önkormányzati feladatokat (közfeladat)
- közérdekből,
- alaptevékenységként,
- haszonszerzési cél nélkül,
- jogszabályban meghatározott követelmények és feltételek alapján,
- jogszabályban meghatározott szerv vagy személy irányítása vagy felügyelete mellett,
- az alapító okiratban megjelölt működési körben
- közfeladat-ellátási kötelezettséggel,
- a költségvetéséből gazdálkodva végez.

Költségvetési szerv alapítására jogosultak

(alapítás szerinti csoportosítás)

Alapításra jogosult	Költségvetési szerv típusa
Országgyűlés, Kormány, fejezetet irányító szerv	központi költségvetési szerv, tb. költségvetési szerv
helyi önkormányzat (társulás), többcélú kistérségi társulás	helyi önkormányzati költségvetési szerv
országos nemzetiségi önkormányzat (társulás)	országos nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv
települési, v. területi nemzetiségi önkormányzat (társulás)	helyi nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv

Köztisztület (külön tv. alapján)

köztisztületi költségvetési szerv

Kölségvetési szerv alapításának főbb szabályai

- A létrehozásról jogszabályban vagy határozatban kell rendelkezni.
- Az alapító okiratot az alapító szerv adja ki (Kivételek vannak.).
- Az alapító okirat kötelező tartalmát törvény (Áht.) írja elő.
- A költségvetési szerv a nyilvántartásba való bejegyzésével, a bejegyzés napjával jön létre (főszabály szerint).
- A költségvetési szervekről a Magyar Államkincstár vezet nyilvántartást (törzskönyvi nyilvántartás).

A költségvetési szerv átalakítása, megszüntetése

- Az átalakításról, vagy a megszüntetésről jogszabályban vagy határozatban kell rendelkezni. Jogosult: alapító szerv.
- Az átalakítás történhet:
 - egyesítéssel (beolvadás, vagy összeolvadás),
 - szétválasztással (különválás, vagy kiválás)
- Az átalakításról, megszüntetésről rendelkező jogszabályban (határozatban) rendelkezni kell:
 - a megszűnő költségvetési szerv valamennyi közfeladatának jövőbeni ellátásáról,
 - valamennyi jogáról és kötelezettségéről,
 - meg kell jelölni azt a naptári napot ameddig, vagy azt az időtartamot, amelyre vonatkozóan, és azon kört, mértéket, amelyre kiterjedően a költségvetési szerv utoljára kötelezettséget vállalhat.
- A költségvetési szerv a törzskönyvi nyilvántartásból való törléssel, a törlés napján szűnik meg.

A költségvetési szerv tevékenysége

- Közfeladat-ellátási kötelezettség
- A feladatellátás belső rendje, módja: SZMSZ, ügyrendek.
- Alaptevékenység: a létrehozásáról rendelkező jogszabályban (határozatban) és az alapító okiratban a költségvetési szerv szakmai alapfeladataként meghatározott közhatalmi vagy közszolgáltató tevékenység.
- Vállalkozási tevékenység: az alaptevékenységétől eltérő, rendszeres haszonszerzés céljából, támogatáson kívüli forrásból, más jogi személy vagy természetes személy számára, nem kötelezően végzett termelő-, szolgáltató, értékesítő tevékenység.
- Működés, feladatellátás rendszeres felülvizsgálata (irányító szerv)

A központi költségvetés főbb bevételei és kiadásai

A költségvetés főbb bevételei:

- A gazdálkodó szervezetek befizetései (társasági adó, EVA)
- Fogyasztáshoz kapcsolt adók (ÁFA, jövedéki adó, regisztrációs adó)
- Lakossági befizetések (személyi jövedelemadó, illetékek)
- Költségvetési szervek, fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei
- Befizetések az államháztartás alrendszeréből
- Egyéb bevételek

A költségvetés főbb kiadásai:

- Támogatások (egyedi és normatív támogatások, fogyasztói árkiegészítés, családi támogatások, szociális juttatások, civil szervezetek támogatása)
- Költségvetési szervek, fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai
- Államháztartás alrendszerének támogatása
- Adósságszolgálat (Hitel törlesztő részlet+kamat)
- Egyéb kiadások (befizetés az EU költségvetésébe, kormányzati rendkívüli kiadások, állami vagyonnal kapcsolatos kiadások)
- Tartalékok (általános tartalék, céltartalékok)

A költségvetési szerv működésének, gazdálkodásának általános jellemzői

- Gazdálkodásuk alapdokumentuma: az irányító szerv által jóváhagyott elemi költségvetés.
- Működésükkel, gazdálkodásukkal szembeni alapvető követelmények:
 - Gazdaságosság (az erőforrások felhasználásához kapcsolódó kiadás, ráfordítás a lehető legkisebb legyen)
 - Hatékonyság (a nyújtott szolgáltatás, ellátott feladat értéke, vagy bevétele a lehető legnagyobb mértékben haladja meg a felhasznált erőforrások kiadásait/ráfordításait)
 - Eredményesség (a kitűzött célok teljesüljenek, a feladat tervezett és tényleges hatása között a lehető legkisebb eltérés legyen, vagy a tényleges hatás kedvezőbb legyen a tervezettnél).

Gazdálkodási jogkörök

A gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szerv gazdálkodási feladatait az irányító szerv vagy az irányító szerv irányítása alá tartozó más költségvetési szerv az állományába tartozó alkalmazottakkal, a munkamegosztás és felelősségvállalás rendjét tartalmazó megállapodásban (a továbbiakban: munkamegosztási megállapodás) meghatározott helyen és módon, a gazdasági szervezettel rendelkező költségvetési szerv vezetője által kijelölt személy látja el.

A munkamegosztási megállapodásnak tartalmaznia kell, hogy a feladatok közül melyik feladatot melyik költségvetési szerv látja el. Egy feladatra csak egy költségvetési szerv jelölhető ki.

A személyi állomány juttatásai. Kártérítési eljárás szabályai.

II.

Az illetmény, a költségtérítések, a juttatások Illetmény

A hivatásos állomány tagja szolgálati viszonya alapján alapilletményből, az egyéb pótlékokból és teljesítményjuttatásból álló illetményre jogosult.

Az **alapilletmény** beosztási illetményből, szolgálati időpótlékból és hivatásos pótlékból tevődik össze.

A **beosztási illetmény** a hivatásos állomány tagjának besorolása alapján megállapított fizetési fokozathoz tartozó illetményszorzó és a rendvédelmi illetményalap szorzata.

A **szolgálati időpótlék** a hivatásos állomány tagját a szolgálati viszonyban eltöltött tizedik évtől kezdődően megillető, a szolgálatban eltöltött további ötévenként növekvő mértékű, a rendvédelmi illetményalap meghatározott százalékában megállapított illetményelem. A szolgálati időpótlékra való jogosultságot a hivatásos szolgálati idő figyelembevételével kell megállapítani.

A **hivatásos pótlék** a hivatásos állomány esküjében vállalt többletkötelezettségek és a szolgálati beosztással járó többlet-igénybevétel és -terhelés ellentételezését szolgálja. Mértékét a miniszter a rendvédelmi illetményalap 50-650%-a közötti értékben állapítja meg.

A hivatásos állomány tagja az előző évi egyéni teljesítményértékelésének eredményétől függően, a szervezeti egység számára a szervezeti teljesítményértékelés eredménye alapján a személyi juttatás előirányzaton belül biztosított költségvetési keret terhére évente két alkalommal, április és szeptember hónapban, egyenlő mértékű **teljesítményjuttatásban** részesíthető.

A teljesítményjuttatás tárgyévre meghatározott mértéke nem haladhatja meg a hivatásos állomány tagja alapilletményének háromszorosát.

A rendvédelmi illetményalap összegét évente a központi költségvetésről szóló törvény állapítja meg úgy, hogy az nem lehet alacsonyabb, mint az előző évi rendvédelmi illetményalap, jelenleg 38.650.-Ft

Egyéb pótlékok:

Ha a hivatásos állomány tagja olyan szolgálati beosztást tölt be, amelyben idegen nyelv használata szükséges, **idegennyelv-tudási pótlékra** jogosult.

Az idegennyelv-tudást az államilag elismert nyelvvizsga eredményét igazoló bizonyítvánnyal vagy azzal egyenértékű okirattal kell igazolni.

A hivatásos állomány tagja a szolgálatteljesítési helyétől, idejétől és körülményeitől függően a következő pótléokra jogosult, mint például:

- az **éjszakai pótlék** teljesített óránként a rendvédelmi illetményalap **0,5%-a**, valamint
- a **készenléti pótlék** teljesített óránként a rendvédelmi illetményalap **0,25%-a**.

Az illetmény kifizetése és levonás az illetményből

Az illetmény kifizetésére vonatkozó szabály

Az illetményt Magyarország hivatalos pénznemében kell megállapítani, és havonta utólag, a tárgy hónapot követő hónap ötödik napjáig kell a hivatásos állomány tagjának megbízása alapján a fizetési számlájára átutalni, vagy ha azzal nem rendelkezik, részére pénzforgalmi számláról történő készpénzkifizetés kézbesítése útján megfizetni.

Az illetmény kifizetésének és átutalásának költségei a rendvédelmi szervet terhelik.

A hivatásos állomány tagjának a rendvédelmi szerv a fizetési számlára történő utalás esetén **bankszámla-hozzájárulást** adhat. A szolgálati viszony év közben történő megszűnése esetén a bankszámla-hozzájárulás időarányosan jár.

Az illetményből történő levonás

Csak jogszabály, végrehajtható határozat vagy a hivatásos állomány tagjának hozzájárulása alapján van helye, ettől eltérni nem lehet.

A **jogalap nélkül kifizetett illetmény** hatvan napon belül írásbeli fizetési felszólítással visszakövetelhető a hivatásos állomány tagjától. Az általános elévülési időn belül visszakövetelhető a jogalap nélkül felvett illetmény, ha annak alaptalanságáról a hivatásos állomány tagja tudott vagy tudnia kellett volna.

Jubileumi jutalom

A hivatásos állomány tagja jubileumi jutalomra jogosult, amelynek mértéke

- a) **huszonöt év** szolgálati viszonyban töltött idő esetén **kéthavi**,
- b) **harminc év** szolgálati viszonyban töltött idő esetén **háromhavi**,
- c) **harmincöt év** szolgálati viszonyban töltött idő esetén **öthavi**,
- d) **negyven**, és ezt követő minden öt év szolgálati viszonyban töltött idő esetén **héthavi** távolléti díjnak megfelelő összeg.

A jubileumi jutalom esedékessége

A jubileumi jutalom a szolgálati viszonyban töltött idő elérésének napján esedékes. A jogosultság megállapításához a hivatásos szolgálati időt kell figyelembe venni.

A hivatásos állomány tagja nem jogosult a jubileumi jutalomra, ha azt más jogviszony alapján már megkapta.

Költségtérítések

A hivatásos állomány tagja részére **meg kell téríteni**

- a) az egyik szolgálati helyről a másikra szolgálati érdekből történő áthelyezéssel vagy átrendeléssel kapcsolatos,
- b) a szolgálati feladat ellátásával kapcsolatban indokoltan felmerült, valamint
- c) a szabadságról, a munkaszüneti és a pihenőnapról történő visszarendeléssel összefüggő költséget.

A munkába járás helyközi utazási költségeit a hivatásos állomány tagjának jogszabályban foglaltak szerint kell megtéríteni.

A választható béren kívüli juttatások rendszere

A választható béren kívüli juttatás feltétele

A juttatásról rendelkező nyilatkozatokat két példányban kell kinyomtatni, majd **2016. február 28-ig** a munkáltató részére eljuttatni. A leadott nyilatkozatok 2016. december 31-ig érvényesek.

A választható béren kívüli juttatás mértéke

2016-ben érvényes keretösszeg **bruttó 200.000,- Ft/fő/év.** A béren kívüli juttatás éves összege biztosít fedezetet az egyes juttatásokhoz kapcsolódó, a juttatást teljesítő fegyveres szervet terhelő közterhek megfizetésére is.

A tárgyévre vonatkozó (továbbiakban: VBKJ) keret nem vihető át a következő évre.

A választható béren kívüli juttatás jogosultsági feltétele

Nem jogosult a VBKJ-ra a hivatásos állomány tartós külszolgálaton lévő, illetve a nemzeti szakértőként foglalkoztatott tagja, továbbá a:

- 30 napon túli illetmény nélküli szabadságra (sem illetményre, sem távolléti díjra nem jogosult a munkavállaló),
- GYES, GYED idejére (sem illetményre, sem távolléti díjra nem jogosult a munkavállaló),
- a felmentési időszak, munkavégzés alóli mentesítés idejére (a munkavállaló átlagkeresetet kap a felmentés idejére),

Jár VBKJ:

- 30 napon túli egészségügyi szabadság, szülési szabadság esetén (távolléti díj jár a munkavállalónak),
- fegyelmi eljárásban szolgálati beosztásból történő felfüggesztés idejére (a munkavállaló a távolléti díj meghatározott részére jogosult),
- a munkaviszony bármely okból történő megszűnése esetén a jogosultság megszűnik.

A jogosultság mértékét a munkában töltött napok száma alapján kell meghatározni.

A visszafizetendő összeg mértéke minden esetben a nettó igénybe vett béren kívüli juttatásokból számítandó, az időarányosság elvének alkalmazásával.

A VBKJ keretében az alábbi juttatások igényelhetők

- Erzsébet utalvány havi **8.000,- Ft** értékhatárig,
- Önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárba történő munkáltatói hozzájárulás havonta **52.500,- Ft** értékhatárig.
- Önkéntes kölcsönös egészségpénztárba történő munkáltatói hozzájárulás/önsegélyező pénztári munkáltatói hozzájárulás havonta **31.500,- Ft** értékhatárig,
- SZÉP kártya az igényelhető összeg alszámlánként együttesen havonta nem haladhatja meg a **30.000 Ft-ot.**
- Helyi utazásra szolgáló bérlet (a munkáltató nevére szóló számlával megvásárolt, kizárólag a munkavállaló helyi utazására szolgáló bérlet formájában), az adott helységben

megállapított **havi bérlet árának 12-szerese**, negyedéves bérlet árának 4-szerese, illetve az éves bérlet összege.

- Iskolakezdési támogatás tanulónként évi **33.300,- Ft** értékhatárig. A támogatás mértéke nem haladhatja meg a jogosult gyermekenként a minimálbér 30 %-át.
- Sportesemény látogatásának támogatása (nincs értékhatár), A támogatás adó és járulégmentes, nincs értékhatára, így a teljes **200.000,-Ft** értékű keretig igényelni lehet.
- Meghatározott kulturális szolgáltatás igénybevételének támogatása évi **50.000,- Ft** értékhatárig.
- Lakáscélú munkáltató támogatás maximális összege évi **bruttó 200 000.- Ft**, amely havonta azonos részletekben igényelhető a cafetéria programon keresztül. Az egy hónapra igényelhető minimum összeg 1.000,- Ft, maximum összeg az éves keret 1/12-ed része, azaz 16.666,-Ft.

Illetményelőleg folyósításának és visszafizetésének szabályai

Határozott idejű foglalkoztatás esetén illetményelőleg csak úgy adható, hogy a levonás a határozott idő lejáratáig teljesüljön.

Nem részesülhet illetményelőlegben a személyi állomány tagja, ha

- a) próbaidejét tölti,
- b) korábban felvett illetményelőlegből származó törlesztetlen tartozása van,
- c) az illetményéből az illetményelőleg törlesztő részleteinek levonása bármely ok miatt nem lehetséges,
- d) GYES-en, GYED-en, szülési, illetve illetmény nélküli szabadságon tartózkodik,
- e) felmentési idejét tölti, vagy mentesítettek a munkavégzés alól.

Az illetményelőleg folyósítása, levonása

Az illetményelőleg folyósítása átutalással vagy postai címre utalással történik, pénztári kifizetésre nincs lehetőség.

Az illetményelőleg törlesztő részleteinek levonását a személyi állomány tagja által megadott havi illetményétől kezdődően kell visszavonni, de a levonást legkésőbb az előleg átutalását követő hónapra járó illetményből kell megkezdeni.

A hivatásos, közalkalmazotti vagy kormánytisztviselői jogviszony megszűnésekor a teljes illetményelőleg-tartozás visszafizetése esedékessé válik, amelyet az utolsó havi illetményből kell teljesíteni.

A vissza nem térített illetményelőlegből eredő tartozást hivatalból törölni kell, ha a kedvezményezett szolgálati kötelemekkel összefüggő baleset vagy betegség következtében elhalálozott.

A büntetés-végrehajtási szervezet kormánytisztviselőinek fogászati ellátása, valamint szemüveggépzéssel kapcsolatos költségeinek megtérítése

A büntetés-végrehajtási szervek (továbbiakban: bv. szervek) kormánytisztviselő állományú tagjai e szakutalás alapján

- a) fogászati ellátással,
- b) a képernyős szemüveg készítésével, és
- c) a képernyős szemüveggel történő ellátásba nem tartozó, látásjavító szemüveg, kontaktlencse (a továbbiakban: látásjavító szemüveg vagy kontaktlencse) készítésével kapcsolatos költségtérítésre jogosultak.

Fogászati ellátás

Fogászati költségtérítésként a fogászati szolgáltatást nyújtó egészségügyi szolgáltató által megállapított költség 75%-a, de évente összesen legfeljebb a központi költségvetésről szóló törvény szerinti illetményalap (a továbbiakban: illetményalap) 150%-ának megfelelő összeg téríthető meg.

Látásjavító szemüveg vagy kontaktlencse

A látásjavító szemüveg vagy kontaktlencse esetében évente összesen legfeljebb az illetményalap 30%-ának megfelelő összeg téríthető meg.

Képernyős szemüveg

Képernyős szemüvegre a bv. szervek azon kormánytisztviselői jogosultak, akik olyan munkakört töltenek be, amely a napi munkaidőből legalább négy órában képernyős munkahelyen képernyős eszköz használatát igényli, ideértve a képernyő figyelésével végzett munkát is.

A képernyős szemüveg esetében a szemüveg lencse, a becsiszolás, a felületkezelés és az optikai szolgáltatások teljes ára, valamint a keret árából az illetményalap 10%-ának megfelelő összeg, de legfeljebb mindösszesen az illetményalap 150%-ának megfelelő összeg téríthető meg.

Lakhatási támogatás

A hivatásos állomány tagja részére lakhatási támogatás nyújtható, melynek **fajtai** az alábbiak:

- a) a szolgálat érdekében minisztérium vagy a rendvédelmi szerv kezelésében levő állami tulajdonú lakás biztosítása bérleti díj megfizetése ellenében (a továbbiakban: szolgálati lakás),
- b) lakbértámogatás vagy albérleti díj-hozzájárulás,
- c) lakás, ház vagy ingatlan megszerzésének anyagi támogatása kamatmentes kölcsönrel vagy vissza nem térítendő juttatással,
- d) a lakásigény megoldásához egyszeri pénzbeli támogatás nyújtása,
- e) az egyedülálló és gyermektelen házaspárok részére szükség esetén szálló- vagy garzonelhelyezés,
- f) a lakással rendelkezők részére a lakhatással kapcsolatos költségekhez való hozzájárulás,
- g) a lakástulajdon megszerzéséhez nyújtott hitelintézeti kölcsön igénybevételének állami támogatása,
- h) önkormányzati tulajdonban lévő, a rendvédelmi szerv bérlőkijelölési jogával érintett lakás biztosítása, a tulajdonos önkormányzat rendeletében meghatározott bérleti díj megfizetése mellett.

Jogosultság feltételei:

- a) akinek a szolgálati viszonyban töltött ideje meghaladta a 3 évet,
- b) akinek nincs folyamatban a szolgálati viszonyának megszüntetése,
- c) aki ellen nem folyik fegyelmi eljárás,
- d) aki ellen nem folyik büntetőeljárás.

A hivatásos állomány tagja az állományilletékes parancsnokának köteles bejelenteni a hitelszerződés megkötését követő öt munkanapon belül az adatokban bekövetkezett változásokról haladéktalanul köteles tájékoztatni az állományilletékes parancsnokát.

Természetbeni ellátás

A hivatásos állomány tagját a természetbeni ellátás keretében térítésmentesen el kell látni a rendvédelmi szerv feladatainak megfelelő fegyverzettel, felszereléssel, ruházattal és - a jogszabályban meghatározott esetben - étellel.

Az ellátási normákban meghatározott egyenruházati és felszerelési cikkek beszerzésére első alkalommal a szolgálatteljesítés viszony létesítésekor alapfelszerelési, ezt követően pedig évenként ruházati utánpótlási ellátmány jár.

A hivatásos állomány tagja évente a rendvédelmi **illetményalap 250%**-ának megfelelő mértékű **ruházati utánpótlási ellátmányra** jogosult, amely természetben is kiadható. A hivatásos állomány tagjának a ruházati utánpótlási ellátmány felhasználását ruházati termékről szóló számlával kell igazolni. Az ellátmány a személyi jövedelemadó szempontjából **természetbeni juttatásként** kiadott munkaruházatnak minősül. A ruházati utánpótlási ellátmány kiadásának és felhasználásának rendjét a miniszter állapítja meg.

A hivatásos állomány tagja a mindenkori ruházati utánpótlási ellátmány terhére a miniszter által meghatározott mértékben köteles a ruházat költségeit fedezni.

A ruházati utánpótlási ellátmányt a jogosultság évében kell kiadni. Ellátmányként csak rendszeresített egyenruházati termék szolgáltatható ki.

A természetbeni ellátás és a hivatásos állomány egyéb, ruházati utánpótlással kapcsolatos vásárlásának biztosítása érdekében a ruházatot biztosító szerv jogosult a hivatásos állomány tagjának az ellátás, vásárlás szempontjából szükséges adatait kezelni.

Kártérítési felelősség

A hivatásos állomány tagjának kártérítési felelőssége

A hivatásos állomány tagja a szolgálatteljesítés viszonyból eredő köteletségének **vétkes** megszegésével okozott kárért kártérítési felelősséggel tartozik.

A károkozó vétkekességét, a kár bekövetkeztét és mértékét, valamint az okozati összefüggést a rendvédelmi szervnek kell bizonyítania.

Nem kell megtéríteni azt a kárt, amelynek bekövetkezése a károkozás idején nem volt előre látható vagy amelyet a rendvédelmi szerv vétkes magatartása okozott, vagy amely abból származott, hogy a rendvédelmi szerv kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.

Gondatlan károkozás esetén a kártérítés mértéke - a (2) bekezdésben szabályozott esetek kivételével - a károkozó egyhavi alapilletményének 50%-át nem haladhatja meg.

A károkozó a háromhavi alapilletménye erejéig felel, ha gondatlanságából eredően

a) a rendvédelmi szerv gazdálkodására vagy az anyagi-technikai eszközök kezelésére vonatkozó szabályok megsértésével okozta a kárt,

b) az ellenőrzési kötelezettsége elmulasztásával vagy hiányos teljesítésével okozta a kárt,

c) hatósági jogkörben eljárva a jogszabályok megsértésével okozta a kárt, vagy

d) a kár olyan - jogszabályba ütköző - parancs, utasítás teljesítéséből keletkezett, amelynek következményeire az utasított károkozó előzőleg felhívta a figyelmet.

Szándékos károkozás esetén a károkozó a teljes kárt köteles megtéríteni.

A hivatásos állomány tagja **vétkességére tekintet nélkül felelős** azért a hiányért, amely olyan dologban következett be, amelyet visszaszolgáltatási vagy elszámolási kötelezettséggel jegyzék vagy elismervény alapján vett át, és amelyet állandóan az őrizetében tart, kizárólagosan használ vagy kezel.

A pénz- és értékkezelő, valamint a pénztáros jegyzék vagy elismervény hiányában is teljes felelősséggel tartozik az általa kezelt pénzért, értékpapírért vagy egyéb értéktárgyért.

Mentesül a hivatásos állomány tagja a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a hiányt elháríthatatlan külső ok idézte elő, vagy a rendvédelmi szerv a biztonságos őrzés feltételeit nem biztosította.

A meghatározott feltételek meglétét, a kár, hiány bekövetkeztét és mértékét a rendvédelmi szervnek kell bizonyítania.

Leltárhiány megállapítása, felelősségrevonás

A **leltárhiány**ért való megtérítési felelősséget - a raktárosok előzetes hozzájárulásának hiányában - csak a raktár teljes készletének leltározása alapján lehet megállapítani.

Leltározásnál a raktárosnak vagy akadályoztatása esetén a képviselőjének jelenlétét lehetővé kell tenni. Ha a raktáros a képviselőtől nem gondoskodott, akkor az állományilletékes parancsnok e feladat ellátására szakmailag alkalmas, az ügyben érdektelen képviselőt köteles kijelölni.

A leltárhiányért való felelősséget a leltárfelvétel befejezését követő hatvan napon belül el kell bírálni, és a határozatot a raktárossal írásban közölni kell. A határidő eltelte után a raktárost kártérítésre nem lehet kötelezni.

A leltárhiány megtérítése

A leltárhiányért a raktárvezető és a raktárvezető-helyettes hathavi, a beosztott raktáros, anyagkezelő négyhavi alapilletménye erejéig felel.

Ha a hivatásos állomány tagja olyan raktári szolgálati beosztásban teljesít szolgálatot, ahol az átvett anyagokat, raktári készleteket állandóan egyedül kezeli, a teljes leltárhiányért felel.

A leltárhiányért való felelősség megállapítása

A leltárhiányért a megtérítési felelősséget akkor lehet megállapítani, ha

a) a raktárost a raktári beosztásba helyezéskor írásban tájékoztatták a kártérítési felelősség formájáról és mértékéről,

b) az anyagokat, raktári készleteket kezelésre szabályszerűen átadták, és azokat a raktáros átvette.

Ha a kárt többben együttesen okozták, vétkességük arányában, a megőrzésre átadott dologban bekövetkezett hiány és leltárhiány esetén az alapilletményük arányában felelnek.

A kárt pénzben kell megtéríteni, kivéve, ha a körülmények a kár természetben való megtérítését indokolják.

Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely a megrongálódott dolog értékesítéséből vagy biztosítási jogviszonyból eredően megtérült.

Kártérítési felelősség megállapítása, a kártérítési eljárás megindítása

A hivatásos állomány tagja kártérítési felelőségének megállapítására az állományilletékes parancsnok jogosult.

Az állományilletékes parancsnok a kár felfedezése után intézkedni köteles a kár összegének és a károkozó személyének megállapítására. A kár összegének és a károkozó személyének megállapítását követő tizenöt napon belül az állományilletékes parancsnok megindítja a kártérítési eljárást.

A kártérítési eljárás során a tényállás megállapításával arra alkalmas, az ügyben érdektelen és elfogulatlan személyt kell megbízni. Ha a tényállás bonyolult, a kártérítési eljárás lefolytatására bizottságot kell kijelölni.

A kártérítési eljárás szabályai

A kártérítési eljárásban a hivatásos állomány tagját meg kell hallgatni, és lehetővé kell tenni, hogy védekezését részletesen előadja. A lefolytatott bizonyításról jegyzőkönyvet kell felvenni.

Ha a hivatásos állomány tagja a kártérítési eljárás során a kár mértékét vitatja, és emiatt a kár összegének vizsgálatára szakértő kirendelése válik szükségessé, a szakértői vizsgálat időtartamára az eljárás felfüggeszthető.

A hivatásos állomány tagja a kártérítési eljárásban érdekeinek védelmével megbízhatja az érdek-képviselői szervét, valamint ügyvédet hatalmazhat meg.

A kártérítési eljárás megindítását követő hatvan napon belül az állományilletékes parancsnok indokolt határozattal dönt a kártérítésre kötelezésről vagy annak mellőzéséről. A határidőbe a kártérítési eljárás felfüggesztésének időtartama nem számít be.

Az állományilletékes parancsnok a kártérítési eljárás megindításának mellőzésével kiadott határozatban rendelkezhet a kár megtérítéséről, ha a keletkezett kár összege a rendvédelmi illetményalap kétszeresét nem haladta meg, a károkozó a felelősségét írásban elismerte és kötelezettséget vállalt a kár harminc napon belüli megtérítésére.

Az állományilletékes parancsnok a kártérítési eljárásban hozott határozatban felhívja a károkozót, hogy a határozattal szemben tizenöt napon belül panasszal élhet. Ha a károkozó nem él panasszal, a kártérítésre vonatkozó határozat végrehajtható.

Az állományilletékes parancsnok határozata elleni panaszt nyolc napon belül fel kell terjeszteni az előjáró parancsnokhoz, aki azt harminc napon belül elbírálja.

A határidő további harminc nappal meghosszabbítható.

A kártérítési eljárásban hozott másodfokú határozattal szemben a kártérítésre kötelezett bírósághoz fordulhat.

Az állományilletékes parancsnok a kártérítést utólag mérsékelheti, ha a kártérítésre kötelezett körülményeiben olyan változás következett be, amely a kártérítés méltányos csökkentését teszi indokolttá.

Méltánylást érdemlő személyi körülményekre tekintettel az állományilletékes parancsnok a kártérítés levonását vagy végrehajtását elhalaszthatja, valamint részletfizetést engedélyezhet.

A rendvédelmi szerv kártérítési felelőssége

A rendvédelmi szerv vétkességére tekintet nélkül teljes mértékben felel a hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonyával összefüggésben keletkezett kárért.

A rendvédelmi szerv a vétkességére tekintet nélkül felel a kárért, ha az olyan betegség következménye, amely

- a) a szolgálat teljesítésével összefüggésben keletkezett, vagy
- b) a szolgálat sajátosságaival összefüggésben jelentősen súlyosbodott.

A betegség súlyosbodását akkor lehet jelentősnek tekinteni, ha az egészségkárosodás mértéke a 12%-ot meghaladja

A rendvédelmi szerv a szolgálati viszonyal összefüggő balesetből eredő személyi kárért vétkességére tekintet nélkül felel.

A rendvédelmi szerv mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa.

Kár megtérítésének kizáró oka

Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet a károsult vétkes magatartása idézett elő.

A kártérítés felelősség megállapításának és a kár megtérítésének szabályai

A hivatásos állomány tagjának kell bizonyítania a kárát és azt, hogy a kár a szolgálati viszonyal okozati összefüggésben keletkezett.

A rendvédelmi szerv a kárfelelőssége alapján a hivatásos állomány tagjának elmaradt jövedelmét, dologi kárát, a sérelemmel, valamint ennek elhárításával összefüggésben felmerült indokolt költségeit köteles megtéríteni.

A szolgálati viszony körében az elmaradt jövedelem megállapításánál a távolléti díjat kell figyelembe venni, továbbá azoknak a rendszeres szolgáltatásoknak a pénzbeli értékét, amelyekre a hivatásos állomány tagja a szolgálati viszony alapján jogosult, feltéve, hogy azokat a károkozás bekövetkezését megelőzően rendszeresen igénybe vette.

A szolgálati viszonyon kívüli elmaradt jövedelemként a sérelem folytán elmaradt egyéb rendszeres, az összeférhetetlenségi szabályok figyelembevételével elismerhető keresetet kell megtéríteni.

A rendvédelmi szerv a hivatásos állomány kártérítésre jogosult tagjától vagy annak közeli hozzátartozójától a munkavégzésből származó jövedelméről, jövedelmi viszonyairól évente igazolást kérhet.

A rendvédelmi szerv a károsultat értesíti, ha a kártérítés mértékének módosítására alapul szolgáló illetményemelést hajtott végre. A rendvédelmi szerv hivatalból módosítja a járadék összegét.

Nem kell megtéríteni az olyan szolgáltatások értékét, amelyek rendeltetésük szerint csak munkavégzés esetén járnak, továbbá a költségtérítés címén járó összeget.

Kártérítésként járadékot is meg lehet állapítani. Rendszerint járadékot kell megállapítani akkor, ha a kártérítés a károsult vagy a vele szemben tartásra jogosult közeli hozzátartozója tartását vagy tartásának kiegészítését hivatott szolgálni.

A bv. szerv által követendő kártérítési eljárás szabályai

A károsult állományilletékes parancsnoka a károkozásról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül köteles a károsultat felhívni kárigényének előterjesztésére. A rendvédelmi szerv a kárigény bejelentésétől számított tizenöt napon belül írásbeli tájékoztatást ad a károsultnak az eljáró szervekről és az eljárás módjáról.

A károsult a kártérítési igényét annak a szolgálati helynek az állományilletékes parancsnokához nyújthatja be, ahol a kár keletkezett.

A rendvédelmi szerven belüli vezénylés időtartama alatt bekövetkezett kár esetében a kárigényt annál a szervnél kell benyújtani, amelynél a kár keletkezett.

A kártérítési igényt az igénybejelentés beérkezésétől számított hatvan napon belül, a rendvédelmi szervnek kell elbírálnia, és a döntést a károsulttal indokolt határozatban kell közölnie. Ha a kártérítési igény vagy annak mértéke alaptalan vagy részben alaptalan, az elbíráló szerv erről a károsultat azzal értesíti, hogy igényével bírósághoz fordulhat.

A károsult a határozat ellen harminc napon belül keresettel fordulhat a bírósághoz. A határozat keresettel nem érintett részei jogerőre emelkednek.

Az elévülésre vonatkozó szabály

Az elévülés szempontjából önállóan kell tekinteni:

- a) a betegség idejére járó távolléti díj és a sérelem folytán csökkent kereset, valamint
- b) a betegség idejére járó távolléti díj és a rokkantsági nyugdíj vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátása különbözetének megtérítése iránti igényt.

Járadékigény hat hónapnál régebbi időre visszamenőleg csak akkor érvényesíthető, ha a jogosultat a követelés érvényesítésében mulasztás nem terheli, vagy a rendvédelmi szerv a kötelezettségét elmulasztotta. Három évnél régebbi időre visszamenőleg járadékigény nem érvényesíthető.

Jogsabályi háttér

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 15/2015. (II.02) OP szakutasítása a választható béren kívüli juttatások rendszeréről

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának
53/2015. (VII.28.) OP szakutasítás
az illetményelőleg folyósításának és visszafizetésének szabályozásáról

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának
21/2015. (II.27) OP szakutasítás
a büntetés-végrehajtási szervezet kormánytisztviselőinek fogászati ellátással, valamint szemüveggépzéssel kapcsolatos költségeinek megtérítéséről, illetve támogatásban részesítéséről